

Roberto Arlt
Sedam ludaka

Prevela

ALEKSANDRA MANČIĆ

BUK & FAL

Iznenadenje

Kada je otvorio vrata uprave, zastakljena japanskim staklom, Erdosain umalo nije ustuknuo; shvatio je da je propao, ali već je bilo kasno.

Čekali su ga direktor, čovek niskog rasta, zdepast, sa glavom vepra, sedom kosom šišanom u stilu „Umberto I“, i neumoljivim pogledom koji se cedio kroz sive zenice kao u ribe: Gvaldi, računovođa, sitan, mršav, slatunjav, prodornog pogleda, i zamenik direktora, sin čoveka s glavom vepra, zgodan momak od trideset godina, potpuno bele kose, ciničnog izgleda, grubog glasa i pogleda tvrdog kao u oca. Nijedan od ta tri lika, ni direktor nadnet nad nekim dokumentima, ni zamenik direktora zavaljen u fotelji klataći nogom prebačenom preko naslona za ruke, ni gospodin Gvaldi, koji je pun poštovanja stajao pored pisaćeg stola, nije odgovorio na Erdosainov pozdrav. Samo je zamenik direktora podigao glavu:

– Dobili smo prijavu da ste varalica, da ste nam ukrali šesto pezosu.

– I sedam centava – dodade gospodin Gvaldi, dok je upijačem prelazio preko potpisa koji je direktor ispisao na dokumentu. Tada je ovaj, kao da je to predstavljalo prevelik napor za njegov bikovski vrat, podi-

gao pogled. Sa prstima zadenutim u rupice na prsluku, direktor je usmeravao svoj mudri pogled, kroz poluzatvorene kapke, bez imalo besa ispitujući Erdosainovo ispijeno lice, koje je ostalo bezizražajno.

– Zašto ste tako loše obučeni? – upitao je.

– Kao uterivač dugova ne zarađujem ništa.

– A novac koji ste nam ukrali?

– Ništa ja nisam ukrao. To su laži.

– Znači, u stanju ste da nam podnesete račune?

– Ako želite, još danas u podne.

Odgovor ga je privremeno spasao. Ona trojica su se zgledala, i na kraju je zamenik direktora, sležući ramenima, rekao, uz očevo odobravanje:

– Ne... imate vremena do sutra u tri. Donesite dokumenta i priznanice... Možete da idete.

Toliko ga je iznendila ovakva odluka, da je i samo tužno stajao i posmatrao onu trojicu. Da, u tri. Gospodina Gvaldija, koji ga je onoliko ponižavao, uprkos tome što je socijalista; zamenika direktora, koji je prezri-vo proučavao njegovu izlizanu kravatu; direktora, čija se ukočena glava obrijanog vepra okrenula ka njemu, procedivši opscen i ciničan pogled kroz sivu crtu poluzatvorenih kapaka.

Međutim, Erdosain se nije pomerao... Hteo je nešto da im kaže, nije znao kako, nešto što bi im stavilo do znanja koliko je ogromna nesreća što pritiska njegov život; i tako je tužno stajao, sa crnom kasom gvozdene kase pred očima, osećajući kako mu se ramena iz minuta u minut sve više povijaju, dok je nervozno uvrtao obod svog crnog šešira, i pogled mu postajao sve neuhvatljiviji i tužniji. A onda je iznenada upitao:

– Dakle, mogu da idem?

– Možete...

– Ne... Priznanice sam dao Suaresu i sutra u tri ću biti ovde, svakako, sa svime.

– Jeste... svime... – onda se okrenu, i izađe bez pozdrava.

Niz Ulicu Čile spustio se do Šetališta Kolumbo. Osećao je da ga nešto nevidljivo proganja. Sunce je otkrivalo štokave unutrašnjosti duž ulice na nizbrdici. U njemu su previrale razne misli, toliko različite da bi bilo potrebno mnogo vremena da se sve razvrstaju.

Potom se setio da mu uopšte nije palo na pamet da se upita ko je to mogao da ga prijavi.

Stanja svesti

Bilo mu je jasno da je lopov. Ali kategorija u kojoj se nalazio nije ga zanimala. Možda reč lopov nije u skladu s njegovim unutrašnjim stanjem. Postojalo je i drugo osećanje, a to je bila kružna tišina koja je poput čeličnog cilindra prodirala kroz masu njegove lobanje, tako da je ostao gluv za sve ono što nije imalo veze s njegovom nesrećom.

Taj krug tišine i i pomrčine remetio mu je tok misli, tako da Erdosain u tom sumraku sopstvene pameti nije mogao da poveže svoj dom zvani kuća sa institucijom koja se označava imenom zatvor.

Mislio je telegrafski, gutajući predloge, što ume da ide na nerve. Znao je i za mrtvo vreme u koje je mogao da poćini zloćin bilo kakve prirode, a da mu to ne prizove ni najmanju predstavu o odgovornosti. Logićno, nijedan sudija ne bi razumeo taj fenomen. Ali on je već bio prazan, bio je ljuštura od ćoveka koju pokreće automatizam navike.

Ako je i dalje radio u Kompaniji Šećerana, to nije bilo zato da bi nastavio da krade određene količine novca, nego je čekao neki neverovatan događaj – krajnje neverovatan – koji bi doveo do neočekivanog zakreta u njegovom životu i spasao ga od katastrofe koja mu je kucala na vrata.

Tu atmosferu sna i nemira koja ga je kroz dane vodila kao mesečara Erdosain je zvao „zona teskobe“. Erdosain je zamišljao da je to zona koja postoji u nivou iznad gradova, na dva metra visine, i grafički ju je sebi predstavljao u obliku onih oblasti solana ili pustinja koje se na mapama otkrivaju kao ovalni oblici sastavljeni od tačkica velikih kao jaja haringe. Ta zona teskobe bila je posledica patnje među ljudima. I poput oblaka otrovnog gasa, valjala se teško od tačke do tačke, prodirući kroz zidine i prolazeći kroz zgrade, ne gubeći pri tom svoj ravan i horizontalan oblik; teskoba u dve dimenzije koja, presecajući grla, u njima ostavlja ukus jecaja.

To je bilo objašnjenje koje je Erdosain sebi dao kada je osetio prvu mučninu jada.

– Šta to činim od svog života? – govorio je tada sebi, hoteći možda tim pitanjem da objasni poreklo teskobe koja ga je terala da čezne za životom u kojem sutrašnjica ne bi bila nastavak današnjice sa svojom merom vremena, nego nešto različito i uvek neočekivano, kao u američkim filmovima, gde je jučerašnji prosjak danas šef tajnog društva, a daktilografinja pustolovka zapravo inkognito multimilionerka.

Narečena potreba za čudima za koju nema mogućnog zadovoljenja – zato što je on propali pronalazač i delinkvent na ivici zatvora – u daljim mozganjima dovela ga je do žestoke kiseline u želucu i osetljivosti u zubima, kao da je upravo sažvakao limun. U tim okol-

nostima nizao je besmislicu na besmislicu. Počeo je da zamišlja kako su bogataši, kojima je već dozlogrdilo da slušaju jadikovke bednika, sagradili strašne kaveze koje su vukli konjski četvoroprezi. Dželiti birani prema snazi lovili su jasnike omčama za hvatanje pasa, pa je čak pred očima video izvesnu scenu: majka, visoka i razbarušena, trči za kavezom iz kojeg je, iza rešetaka, doziva njeno ćoravo dete, sve dok je „šinter“, kome je njena dreka već dosadila, ne onesvesti udarajući je u glavu držalom omče.

Kad se taj košmar raspršio, Erdosain reče u sebi, zgrožen:

– Ama kakva mi je ovo duša, kakvu ja to dušu imam? – I pošto je u mašti sačuvao podstrek koji mu je utisnuo košmar, nastavio je: – Mora da sam rođen za lakeja, nekog od onih neparfimisanih, gnusnih lakeja s kojima bogate prostitutke idu da kupuju kopče za prslučice, dok ljubavnik puši cigaru izvaljen na sofi.

I misli bi mu ponovo odskočile u kuhinju u podrumu preboga kuće. Oko stola se vrte dve služavke, i još pride šofer, i Arapin što prodaje fišbajne i parfeme. U tim okolnostima on bi nosio crni sako koji mu ne bi pokrивao celo dupe, i belu kravaticu. Odjednom, pozvao bi ga „gospodin“, čovek koji je bio njegov fizički dvojnik, ali nije brijao brkove, i nosio je naočare. Nije znao šta njegov gazda hoće od njega, ali nikada neće zaboraviti jedinstven pogled koji mu je ovaj uputio na izlasku iz odaje. I vratio bi se u kuhinju da nastavi s pričom o prljavštinama, sa šoferom koji bi, uz veselje služavki i muk Arapina pederaste, pričao kako je pokvario ćerku neke velike gospođe, izvesno devojče.

I ponavljao je u sebi:

– Jeste, ja sam lakej. Imam dušu pravog lakeja – i stiskao zube od zadovoljstva što tako psuje i ponižava sebe pred sobom.

Drugi put bi sebe video kako izlazi iz ložnice neke stare pobožne usedelice, s poštovanjem iznoseći težak urinal, ali u tom trenutku bi ga presreo sveštenik koji redovno posećuje kuću i sa osmehom, i ne trepnuvši, rekao:

– Kako izvršavamo svoje verske dužnosti, Ernesto?

– A on, Ernesto, Ambrosio ili Hose, jedno bi životario životom opscenog i licemernog sluga.

Stresao bi se od sumanutosti kada bi pomislio na sve to. Znao je, o, koliko je samo dobro znao, da bezrazložno vređa i prlja sopstvenu dušu. I užas koji oseća čovek kada u košmaru pada u provaliju u kojoj neće poginuti, on je trpeo dok je sebe namerno zasipao blatom. Zato što je na trenutke čeznuo za poniženjem, kao što to čine sveci koji ljube rane božjaka; ne iz sažaljenja, nego zato da bi postali još nedostojniji Božijeg milosrđa, jer bi se Bogu smučilo kada bi ih video gde traže nebo uz pomoć toliko odvratnih dokaza. Ali kada bi iz njega takve slike nestale, i kada bi u njegovoj svesti ostala samo „želja da spozna smisao života“, govorio je sebi:

– Ne, nisam ja lakej... zaista nisam... – i pozeleo bi da od svoje supruge zatraži da se smiluje na njega, da ima milosti za njegove onako jezive i niske misli. Ali kada bi se setio da je zbog nje bio prinuđen da se toliko puta žrtvuje, ispunio bi ga neki potmuo bes, i u tim okolnostima pozeleo bi da je ubije. I dobro je znao da će se ona jednoga dana predati drugome, i to je bio element više koji se pribraja drugim faktorima koji su sačinjavali njegovu teskobu. Otuda, kada je proneverio prvih dvadeset pezosa, zapanjilo ga je s kakvom se la-

koćom „to“ može raditi, možda zato što je pre nego što je krao mislio da bi morao savladati niz obzira za koje u sadašnjim uslovima života nije mogao znati. Zatim bi sebi rekao:

– Treba samo imati volju, i uraditi, to je sve.

I „to“ je olakšavalo život, sa „time“ je imao novca, što je u njemu izazivalo čudna osećanja, zato što mu uopšte nije bilo teško da ga stekne. I ono što je za Erdosaina bilo zapanjujuće nije bila krađa, nego to što mu se na licu nije videlo da je lopov. Bio je prinuđen da krade zato što je zarađivao bednu platu. Osamdeset, sto, sto dvadeset pezosa, suma je zavisila od naplaćenih iznosa, jer mu se plata sastojala od procenata provizije na naplaćeni iznos. Tako je bilo dana kada bi sa sobom nosio po četiri-pet hiljada pezosa, a on, slabo uhranjen, morao je da podnosi smrad tašne od skaja u čijoj unutrašnjosti se gomilala sreća u obliku novčanica, čekova, menica i priznanica na ime donosioca. Supruga mu je prebacivala zbog lišavanja koja je svakodnevno trpela; on je ćutke slušao njene prekore i potom, nasamo, govorio sebi:

– Šta ja tu mogu?

Kada se dosetio, kada ga je sićušna pomisao uverila da bi mogao da prevari svoje gazde, osetio je radost pronalazača. Da ukrade? Kako mu to ranije nije palo na pamet? I Erdosain se začudio nad svojom nesposobnošću i čak sebi prebacio zbog nedostatka inicijative, zato što je u to vreme (tri meseca pre događaja o kojima se pripoveda) trpeo svakojake oskudice, uprkos tome što su mu kroz ruke svakodnevno prolazile pozamašne svote.

A ono što mu je olakšalo posao oko prevare bila je nedovoljno savesna administracija u Kompaniji Šećerana.

Užas na ulici

Nema sumnje da je njegov život bio čudan, zato što bi ga ponekad nekakva brzopleta nada isterala na ulicu. Onda bi seo u autobus i spustio se u četvrt Palermo ili Belgrano. Zamišljeno bi šetao tihim avenijama, i u sebi govorio:

– Videće me neka devojka, neka visoka, bleđa i pribrana devojka, koja se hirovito vozika u svom rols-rojsu. Ona će tužno prolaziti. Odjednom će me ugledati i shvatiti da ću ja biti jedina ljubav u njenom životu, i taj pogled, koji bi bio uvreda za svakog drugog nesrećnika, zaustaviće se na meni, očiju punih suza.

Sanjarija se razmotavala oko te budalaštine, dok je on polako klizio niz senku visokih fasada i zelenih platana, koja se na belim mozaicima razbijala na troglove.

– Biće to pravi zgoditak, ali ja ću joj reći: „Gospođice, ne mogu ni da vas pipnem. Ma koliko vi hteli da mi se podate, ja vas ne bih uzeo.“ Ona bi me iznenađeno pogledala; onda ću joj ja reći: „Sve je uzalud, znate, uzalud, zato što sam oženjen.“ Ali ona će Elsi ponuditi celo bogatstvo da bi se razvela od mene, i onda ćemo se venčati, i na njenoj jahti ćemo otploviti za Brazil.

Jednostavnost onog sna postajala je bogatija na pomen imena Brazil, koje je, resko i vrelo, bacalo pred njega ružičasto-belu obalu, presecajući grebenima i strmo odsečenim obalama nežno modro more. Sada je devojka izgubila tragičan izraz i bila je – pod belom svilom haljine jednostavne kao u gimnazijalke – nasmejano stvorenje, stidljivo i drsko u isti mah.

I Erdosain je mislio:

– Nikada nećemo imati seksualnu vezu. Da bi naša ljubav bila trajnija, obuzdaćemo želju, neću je ni ljubiti u usta, nego u ruku.

I zamišljao je sreću koja bi pročistila njegov život, ako bi se nešto tako nemoguće desilo, ali bilo bi lakše zaustaviti kretanje Zemlje nego ostvariti takvu besmislicu. Onda je sebi govorio, rastužen nekom neodređenom hrabrošću:

– Dobro, biću makro. – I odjednom mu je nekakav užas strašniji od drugih užasa rašrafió svest. Imao je osećaj da mu svaka rana na duši krvari kao da je buši vrh nekakvog zavrtnja, i paralizovanog uma, preplavljen teskobom, glavom bez obzira sjurio se da nađe neki bordel. Tada je spoznao užas prevaranta, blistavi užas nalik rasprskavanju velikog sunčanog dana u šupljini šalitrane.

Dopustio je da ga povuku nagoni kakvi izobličavaju čoveka koji prvi put oseti da se našao pred vratima zatvora, slepi nagoni koji nesrećnika teraju da ceo život stavi na jednu kartu, ili na jednu ženu. Možda zato što u kartama i u ženi traži sirovu i jadnu utehu, možda zato što u svemu što je najniže i najbednije traži nekakvu pouzdanu čistotu koja će ga konačno spasiti.

I u vrelim časovima sjeste, pod žutim suncem koraćao je po pločnicima od usijanih mozaika u potrazi za najprljavijim javnim kućama. Najradije se odlučivao za one u čijim je ulazima video kore pomorandže i tragove pepela i stakla počišćenih crvenom ili zelenom metlom, zaštićene mrežom od bodljikave žice. Ulazio je sa smrću u duši. U dvorištu između zgrada, pod kvadratnim isečkom plavog neba, obično je stajala samo jedna klupa, ofarbana u oker, i na nju bi se

Revolucije i bordeli

Roberto Arlt sin je čoveka rođenog u Poznanju i žene rođene u Trstu. Roberto Arlt rođen je na samom ulazu u XX vek, 1900, u Buenos Ajresu. Za njegovog oca, Argentinaci pišu da je bio „iz Prusije“, za majku, da je rođena „u nekom mestu na granici između Austrije i Italije“. Oboje su bili Nemci. Ono „mesto“ u kojem se rodila Arltova majka, Italijani će nazvati „grad ludaka“ kada u njemu, 1973. godine, Franko Barsalja razvije svoj Pokret demokratske psihijatrije. Kažu da je u to vreme mnogo Argentinaca dolazilo u Trst da rade kao pratioci štićenika tršćanske ludnice. Barsalja je psihijatar zahvaljujući kome je i danas, ako je suditi po zakonodavstvu, Italija najbolja zemlja za ludake. Arltova majka je iz Trsta, za čiji je zaliv neki drugi Italijan, istih godina, tvrdio da se u njemu nalazi izvor Okeana. Ušće Okeana, naravno, nalazi se na drugom mestu, i onome ko se zanima za to pitanje, savetujem da čita knjigu Jovice Aćina, otkriće mu se. Ima, međutim, i onih koji tvrde da je Ušće Okeana baš u Boski, zalivu na čijim obalama raste Buenos Ajres.

Univerzum poniženja, ili gluposti, zdravog razuma i pokvarenosti, beskrajne dosade svakodnevnog života. Mesto sa kojeg likovi Roberta Arлта beže glavom bez obzira. Osuđeni na to da idu na posao, i da se dosađuju, na dosadne žene, pristojnost, na nedeljne utakmice: sve postaje apsolutno nepodnošljivo. Kako pobeći? Ime Roberta

Arlta većini čitalaca u Srbiji za sada još ne znači mnogo, ali argentinski čitalac staviće ga pored Borhesa kao pisca koji je stvarao sliku Buenos Ajresa za večnost. Hulo Kortasar pisao je da je Arlt onaj ko je Buenos Ajres gledao odozdo, živeo u njemu, tumarao po njegovim ulicama, suprotno od „Borhesovog Buenos Ajresa 'mitskih sudbina', večnosti i metafizike“, mada je i Kortasarov prizemni, čulni i erotski Buenos Ajres zapravo bliži Borhesovom nego Arltovom. Urugvajac Huan Karlos Oneti, i sam stanovnik Buenos Ajresa, Portenjo, kako bi to rekli Portenjci, govorio je o Arltu kao o nekome ko je ovaj grad razumeo bolje od pevača tanga, a to je zaista velika reč. Ernesto Sabato čitao je metafizičke i religiozne tenzije Arltovih junaka... Arlta su poredili sa Malkolmom Laurijem, Džozefom Rotom, Hansom Faladom, govorili o njemu kao o „ukletom pesniku u prozi“, nalazili paralele sa Selinovim prizorima gradskog košmara, sa eksperimentima latinoameričkog buma.

Arltovo remek-delo *Sedam ludaka* osvojilo me je odavno. Pisac koga je nužno prevesti! Godine su prolazile, delovi prevoda nestajali u nerazmrsivim lavirintima kompjuterskog hard diska. Sve vrelija beogradska leta dozivala su se sa Erdosainom i ostalim ludacima iz Buenos Ajresa. Ali prvi korak morala sam napraviti potrudivši se da razumem Silvija Astijera, nesuđenog vojnog akademca i rođenog izdajnika, junaka koji odrasta u Arltovoj *Besomučnoj igrački* (moj prevod je objavio beogradski Rad, 2007. godine). Da razumem taj svet iz dvadesetih godina prošlog veka, u Buenos Ajresu, i njihove odnose, i njihov jezik, onako kako se najprisnije razumeva, kroz prevod.

A sada preda mnom evo sedam odraslih ludaka, autsajdera koji bi da se uvuku u bogato društvo, koje im je nepristupačno, da se oslobode bede. Novac u Arltovim romanima igra ključnu ulogu, zapravo, težina što ga novcu

pridaje društvo koje na osnovu tog istog novca uspostavlja stroge razlike, naročito u vremena krize. Sedam ludaka koji se kroz nizove sumanutih susretanja pretvaraju u grupu sumanutih Edisona, Rokambola i Nostradamusa. Njihove lične bitke stapaju se u fantastičnu nestvarnost, udružuju se u stvaranju sopstvene stvarnosti/nestvarnosti magičnog rešenja koje će im doneti bogatstvo. Kada sam prevodila *Besomučnu igrčku*, omađijala me je priča da je i sâm Arlt sanjao o tome da postane pronalazač koji će napraviti ženske čarape na kojima petlje neće pucati. Kada sam, nedavno, gledala film *Majmunska posla* Hauarda Houksa, iz 1934, sa Kerijem Grantom kao hemičarom koji traga za eliksirom mladosti, a uzgred za život zarađuje od manjih komercijalnih otkrića kao što su ženske čarape sa ojačanim petljama, koje mu na svojoj nozi pokazuje zanosna Merlin Monro, počela sam da se pitam otkuda zapravo dolazi ta priča. Uostalom, po legendi, Arlt se na tom poslu udružio s nekim argentinskim glumcem, od čijih je honorara, navodno, kupljena laboratorija.

Ludilo i magija, nerazdvojivo prepleteni, stvaraju stalno iskušenje i stalan osećaj pretnje. Ključ za Arltove romane možda treba potražiti u dugovima koje ima prema romanima Fjodora Dostojevskog – *Zli dusi* su bili kultni roman u Argentini dvadesetih godina, i *Sedam ludaka* konstruisan je kao argentinski pandan ruskog romana – ili dramama Luidija Pirandela. Arltovi junaci slede čudnovate logike, i slede ih do krajnjih posledica, do granica apsurdna. To su likovi kojima upravlja njihov sopstveni sarkazam, i taj osećaj donekle im služi kao odbrana od nepodnošljivih frustracija u stvarnosti.

Sedam ludaka traže za sebe neki valjan poslovni poduhvat kojim će finansirati revoluciju. To može biti fabrika bojnih otrova, ili lanac bordela. Danas, kada u novinama čitamo kako se kroz Siriju širi država koja sebe

naziva ISIS, i koja iza tog imena strašne boginje krije ideologiju prostituisanja žena zarad finansiranja revolucije trgovinom belim robljem, Arltova ideja gubi komične konotacije koje je imala u vreme kada je roman napisan, 1929. godine. Međutim, tragični neuspeh Arltovih junaka je halucinantni vrhunac apsurdna obeleženog ludilom. Taj neuspeh (u Argentini, sredinom prošlog veka, govorilo se o „resantimanu“) ima drugačiji smisao od neuspeha Silvija Astijera koji je prodao svog buntovnog zaštitnika smatrajući da na to polaže pravo zato što je i sam poražen i izdan. Pročitajte *Besomučnu igrčku*, to je knjiga koja je ulaz u Arltov svet. Sedam ludaka su još očajniji i tragičniji. Njihov projekat je logičan. To je revolucija. Put ka toj revoluciji odgovara logici i strategiji koju oblikuje njihova nesposobnost da izaberu put, da izaberu saveznike. Ruska tradicija Dostojevskog i Gogolja, španska tradicija Keveda i Barohe, feljton i tango, i holivudski film. Tako se stvara cela mašinerija koju je Roberto Arlt umeo da stavi u službu svojih junaka. Tango, ključni izraz frustracije i dezorijentisanosti doseljenika u Buenos Ajresu. Sudar između jezika tanga i jezika književnih salona. Napetost između njih Arlt u svojim tekstovima ne razrešava, ostavlja je kao napetost, kao izraz sopstvenog nezadovoljstva pisca. Ali, „budućnost je trijumfalno naša“, zapisao je u svom predgovoru *Bacačima plamena*. „Zaradili smo je u znoju mastila, i škripom zuba pred andervudom po kojem lupamo umornim rukama, iz sata u sat, iz sata u sat.“ U romanu *Bacači plamena*, nastavku romana *Sedam ludaka*, sa čijim se prevodom za sada još borim, Arlt je zapisao: „Koliko sam puta pozeleo da radim na romanu koji bi, poput Floberovih, bio sastavljen od panoramskih platna! Ali danas, među ruševinama društvene zgrade koja neminovno propada, čovek nema vremena da se bavi goblenom.“ Napetost se održava i zahvaljujući dvosmislenoj upotrebi brižljivo negova-

Sadržaj

Prvo poglavlje

Iznenadenje	9
Stanja svesti	11
Užas na ulici	16
Čudan čovek	19
Mržnja	24
Snovi pronalazača	30
Astrolog	35
Razmišljanja Melanholičnog Makroa	46
Poniženi	56
Slojevi tame	70
Šamar	75
„Biti“ kroz zločin	87
Predlog	91
Na vrh drveta	102

Drugo poglavlje

Neusklađenosti	109
Naivnost i idiotizam	114
Crna kuća	117
Cirkular	121
Rad teskobe	124
Otmica	130

Treće poglavlje

Bič	137
Astrologova beseda	146
Farsa	163
Kopač Zlata	179
Hroma	186
U pećini	195
Porodica Espila	212
Dve duše	220
Unutrašnji život	238
Zločin	242
Podsvesni osećaj	249
Otkrivenje	263
Samoubica	269
Namigivanje	281
Aleksandra Mančić: <i>Revolucije i bordeli</i>	289